

Evangelikus hittan – emelt szintű érettségi szóbeli feladatok 2009/2010

A feladatok:

Ószövetségi témakör

1. Mutassa be az őstörténetet mint hitvallást, különös tekintettel a bűnbeesés történetének jelentőségére!
2. Mutassa be az egyiptomi kivonulást, a Sínai-hegyi szövetségekötés eseményét és ezek jelentőségét a választott nép életében!
3. Jellemezze Dávid és Salamon királyságát!
4. Mutassa be a prófétaság szerepét és jellemzőit egy kiválasztott nagyprófeta életén és munkásságán keresztül!
5. Mutassa be az Ószövetség költői könyveit, kiemelten a Zsoltárok könyvét és annak jelentőségét!
6. Ismertesse az Ószövetség keletkezésének történetét, szerepét és jelentőségét az egyház életében!

Újszövetségi témakör

7. Mutassa be Jézus és a 12 tanítvány kapcsolatát, különös tekintettel Péterrel!
8. Ismertesse Jézus tanítását Isten országáról a példázatok alapján!
9. Ismertesse Jézus szenvedésének, halálának eseményeit a jeruzsálemi bevonulástól a kereszthalálig!
10. Mutassa be a Jézus korabeli zsidó vallás jellemzőit és annak mindennapi gyakorlatát az evangéliumi történetek tükrében!
11. Ismertesse az Újszövetség keletkezésének történetét, szerepét és jelentőségét az egyház életében!
12. Ismertesse a szinoptikus evangéliumok jellemzőit és hasonlítsa össze őket János evangéliumával!

Egyháztörténeti témakör

13. Mutassa be az ősgyülekezetek életét, a keresztényüldözés időszakát, idézze fel valamely mártír életét!
14. Ismertesse a szerzetesség kialakulását, jelentőségét, és mutasson be egy kiválasztott szerzetesrendet!
15. Ismertesse a reformáció 1517 és 1530 közötti jelentősebb eseményeit és az eseményekhez kapcsolódóan a reformáció tanítását!
16. Ismertesse a reformáció magyarországi elterjedését, irányzatait és művelődéstörténeti jelentőségét!
17. Mutassa be a Magyarországi Evangélikus Egyház életét az 1671 és 1781 közötti időszakban!

Dogmatika-etika témakör

18. Mutassa be az evangélikus egyház legfontosabb hitvallási iratait, különös tekintettel a Nicea-Konstantinápolyi hitvallásra és a Kis Kátéra!
19. Mutassa be egyházunk szentségekről szóló tanítását!
20. Értelmezze az Apostoli hitvallás harmadik, Szentlélekről szóló hitágazatát!
21. Mutassa be az evangélikus istentiszteletet!
22. Mutassa be a 10 parancsolatot, mint a keresztény etika egyik alapját!
23. Beszéljen a szeretet bibliai értelmezéséről, mint a keresztény etika alapjáról!
24. Mutassa be a keresztény ember felelősségét a teremtett világ iránt!

B feladatok:

Ószövetségi témakör

1. Mutassa be Ézsaiás könyvét, különös tekintettel Deutero-Ézsaiásra! Használja a Bibliát!
2. Ismertesse, hogyan hat a babiloni fogság Izrael vallási életére!
3. Mutassa be az Ószövetséget és könyveinek típusait a következő bibliai igék segítségével!

📖 *Mózesnek, az ÚR szolgájának halála után ezt mondta az ÚR Józsuénak, Nún fiának, Mózes szolgájának: Az én szolgám, Mózes meghalt. Most azért indulj, kelj át itt a Jordánon, te és ez az egész nép arra a földre, amelyet én adok Izrael fiainak. (Józs 1,1-2)*

📖 *Uram, nem fuvalkodik fel a szívem, nem kevély a tekintetem. Nem törekszem arra, ami túl nagy és elérhetetlen nekem. Inkább csitítottam, csendesítettem lelkemet, mint anya a gyermekét. Mint a gyermek, olyan most a lelkem. Bízzál, Izrael, az Úrban most és mindörökké! (Zsolt 131)*

📖 *Eljön az az idő - így szól az ÚR -, amikor új szövetséget kötök Izrael és Júda házával. Nem olyan szövetséget, amilyent őseikkel kötöttem, amikor kézen fogva vezettem ki őket Egyiptom földjéről. De ezt a szövetséget megszegték, pedig én voltam az Uruk - így szól az ÚR. Hanem ilyen lesz az a szövetség, amelyet Izrael házával fogok kötni, ha eljön az ideje - így szól az ÚR -: Törvényemet a belsejükhöz helyezem, szívükhöz írom be. Én Istenük leszek, ők pedig népem lesznek. (Jer 31,31-34)*

Újszövetségi témakör

4. Ismertessen különböző, az evangéliumokban szereplő jézusi csodatörténeteket és azok jelentőségét!
5. Ismertesse Jézus feltámadásának és mennybemenetelének történetét, üzenetét!
6. Mutassa be az Újszövetség könyveinek műfaját a megadott bibliai igék segítségével!

📖 *Ezek pedig azért íratlak meg, hogy higgyétek: Jézus a Krisztus, az Isten Fia, és e hitben életetek legyen az ő nevében. (Jn 20,31)*

📖 *Az első könyvet arról írtam, Teofilusom, amit Jézus tett és tanított kezdettől egészen addig a napig, amelyen felvitetett, miután a Szentlélek által megbízást adott az apostoloknak, akiket kiválasztott. Szenvedése után sok bizonyítékkal meg is mutatta ezeknek, hogy ő él, amikor negyven napon át megjelent előttük, és beszélt az Isten országa dolgairól. (ApCsel 1,1-3)*

📖 *Pál és Timóteus, Krisztus Jézus szolgálói, mindazoknak a Krisztus Jézusban hívő szenteknek, akik Filippiben vannak, püspökeikkel és diakónusaikkal együtt: kegyelem néktek és békeség Istentől, a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól. (Fil 1,1-2)*

📖 *Én, János, testvéretek és társatok Jézussal a szenvedésben, a királyságban és az állhatatosságban, a Patmosz nevű szigeten voltam az Isten igéjéért és Jézus bizonyosságátéért. Lélekben elragadtattam az Úr napján, és hátam mögött hatalmas hangot hallottam, mintha trombitáltak volna, amely ezt mondta: Amit láatsz, írd meg egy könyvben. (Jel 1,9-11)*

Egyháztörténeti témakör

7. Mutassa be Pál apostol missziói tevékenységét az ApCsel kiválasztott részletei segítségével! Használja a Bibliát!

8. Ismertesse az egyház helyzetét a konstantinuszi fordulat idején! Ismerje föl és használja a forrást!
9. Mutassa be a forrás segítségével, hogyan válik hazánk keresztény állammá! Figyeljen Szent Gellért szerepére!

📖 *Ha valakinek az Isten tízet adott egy évben, a tizedik részt adja az Istennek, és ha valaki tizedét elrejt, kilenc részt adjon Istennek, és ha valaki a püspöknek elkülönített tizedét meglopja, mint tolvaj ítéljék meg, és az ebből eredő jóvátétel teljesen a püspöké legyen.*

📖 *Tíz falu építsen egy templomot, amelyet két telekkel, s ugyanannyi rabszolgával lássanak el, lóval, kancával, hat ökörrel és két tehénnel, 30 aprómarhával. Ruhákról és oltárterítőkről a király gondoskodjék, papról és könyvekről a püspök.*

📖 *Ha valamely pap vagy ispán avagy valamely más hívő személy valakit vasárnap ökrökkel lát dolgozni, vegyék el tőle az ökröt, és adják a várnépnek elfogyasztásra. Ha pedig lovakkal dolgozik, vegyék el tőle a lovat, amit gazdája, ha akarja, ökörrel megválthat...*

10. Ismertesse az előreformációs törekvéseket!
11. Mutassa be a bibliafordítás jelentőségét a protestantizmus életében, különös tekintettel a magyar bibliafordításokra!
12. Dietrich Bonhoeffer személyén keresztül mutassa be a 20. század eleji egyház küzdelmeit Európában! Használja a forrásokat!

📖 *„Az ostobaság veszedelmesebb ellensége a jónak, mint a gonoszság. A gonosz ellen tiltakozni lehet, a gonosz leleplezhető, szüksége esetén erőszakot lehet alkalmazni ellene, a gonosz mindig magában hordozza az önmegsemmisítés csíráját azzal, hogy legalábbis kellemetlen érzést kelt az emberben. [...] Az ostobaság nem annyira született, mint inkább szerzett fogatkozásnak tűnik, amely abból ered, hogy az embereket bizonyos körülmények között ostobává teszik, illetve az emberek hagyják magukat ostobává tenni. [...] Ha jobban megnézzük, kitűnik, hogy a külső hatalom mindenféle nagyerejű kibontakozása – legyen az akár politikai, akár vallási hatalom – az emberek nagy részét ostobasággal sújtja. Ez valóságos társadalmi-lélektani törvényszerűségnek tűnik. Ahhoz, hogy az egyik ember hatalmas legyen, a másik ember ostobaságára van szükség. [...] Vele érintkezve érezzük is, hogy egyáltalán nem személy szerint vele magával, hanem a fölötte úrrá lett jelmondatokkal, jelszavakkal stb. van dolgunk. Meg van babonázva, el van vakítva. [...] A Biblia igéje szerint Istennek félelme a bölcsesség kezdete: az ostobaság fölötti egyetlen valódi győzelem az ember belső felszabeditása arra, hogy Isten előtt felelős életet éljen. [...] A dolog azon fordul meg igazán, hogy a hatalom birtokosai melyikre számítanak inkább: az emberek ostobaságára vagy belső önállóságára és okosságára?” (Bonhoeffer: Az ostobaságról)*

📖 *Ha látom, hogy egy részeg sofőr a Kurfürstendammon 100 km-es sebességgel rohan, akkor mint keresztyén és lelkipásztor nemcsak abban látom a feladatomat, hogy az örült áldozatainak családtagjait vigasztaljam, hanem fel kell ugranom az autóba, mindent meg kell tennem, hogy megakadályozzam sokak életének kioltását. (Bonhoeffer)*

Dogmatika-etika témakör

13. Ismertesse az Isten kinyilatkoztatásáról szóló tanítást a megadott igék segítségével!

📖 *Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. (Jn 3,16)*

📖 *Mert ami megismerhető az Istenből, az nyilvánvaló előttük, mivel Isten nyilvánvalóvá tette számukra. Ami ugyanis nem látható belőle: az ő örök hatalma és istensége, az a világ teremtésétől fogva alkotásainak értelmes vizsgálata révén meglátható. (Róm 1,19-20)*

📖 *Ezzel azt bizonyítják, hogy a törvény cselekedete be van írva a szívükbe. Erről lelkiismeretük és egymást vádló vagy éppen védő gondolataik együtt tanúskodnak majd. (Róm 2,15)*

📖 *A teljes Írás Istentől ihletett, és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre; hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített. (2Tim 3,16-17)*

14. Ismertesse az emberről szóló keresztény tanítást a megadott igék segítségével!

📖 *Megteremtette Isten az embert a maga képmására, Isten képmására teremtette, férfivá és nővé teremtette őket. Isten megáldotta őket és ezt mondta nekik: Szaporodjatok, sokasodjatok, töltsétek be és hódítsátok meg a földet. (1Móz 1,27-28)*

📖 *És fogta az ÚRisten az embert, elhelyezte az Éden kertjében, hogy azt művelje és őrizze. (1Móz 2,15)*

📖 *Arcod verejtékével eszed a kenyeret, míg visszatérsz a földbe, mert abból vétettél. Bizony por vagy, és vissza fogsz ténni a porba! (1Móz 3,19)*

📖 *A második hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat. (Mt 22,39)*

📖 *Most azonban, miután a bűntől megszabadultatok, és az Isten szolgálói lettetek, már ez meghozta nektek gyümölcsét, a szent életet, amelynek vége az örök élet. (Róm. 6,22)*

15. Mutassa be egyházunk tanítását az ember Isten előtti elveszettségéről és a megigazulásról a megadott források segítségével!

📖 *Meg van írva: „Nincsen igaz ember egy sem, nincsen, aki értse, nincsen, aki keresse Istent. Mind elhajlottak, valamennyien megromlottak, és nincsen, aki jót tegyen, nincs egyetlen egy sem. (Róm 3,10-12)*

📖 *Mert a törvény cselekedeteiből nem fog megigazulni egyetlen halandó sem őelőtte. Hiszen a törvényből csak a bűn felismerése adódik. Most pedig a törvény nélkül jelent meg Isten igazsága, amelyről bizonyágot is tesznek a törvény és a próféták. Isten pedig ezt az igazságát most nyilvánvalóvá tette a Krisztusban való hit által minden hívőnek. Mert nincs különbség: mindenki vétkezett, és hijával van az Isten dicsőségének. Ezért Isten ingyen igazítja meg őket kegyelméből, miután megváltotta őket a Krisztus Jézus által. Mert az Isten őt rendelte engesztelő áldozatul azoknak, akik az ő vérében hisznek, hogy igazságát megmutassa. Isten ugyanis az előbb elkövetett bűnöket elnézte türelme idején, hogy e mostani időben mutassa meg igazságát: mert ahogyan ő igaz, igazzá teszi azt is, aki Jézusban hisz. (Róm 3,20-26)*

📖 *Tanítják továbbá, hogy az emberek nem igazulhatnak meg Isten színe előtt a saját erejükből, tulajdon érdemeik vagy cselekedeteik alapján; hanem ingyen, Krisztusért, hit által igazulhatnak meg, ha hiszik, hogy (Isten) kegyelmébe fogadja őket és megbocsátja bűneiket a Krisztusért, ki halálával elégtételt adott bűneinkért. Ezt a hitet számítja be Isten, előtte érvényes igazságul. (Az Ágostai hitvallás IV. cikke a megigazulásról)*

16. A források segítségével ismertesse Luther teológiájának legfontosabb témáit és mondanivalóit!

- 📖 *Mert a törvény cselekedeteiből nem fog megigazulni egyetlen halandó sem öelötte. Hiszen a törvényből csak a bűn felismerése adódik. Most pedig a törvény nélkül jelent meg Isten igazsága, amelyről bizonyosságot is tesznek a törvény és a próféták. Isten pedig ezt az igazságát most nyilvánvalóvá tette a Krisztusban való hit által minden hívőnek. Mert nincs különbség:*
- 📖 *mindenki vétkezett, és híjával van az Isten dicsőségének. Ezért Isten ingyen igazítja meg őket kegyelméből, miután megváltotta őket a Krisztus Jézus által. Mert az Isten őt rendelte engesztelő áldozatul azoknak, akik az ő vérében hisznek, hogy igazságát megmutassa. Isten ugyanis az előbb elkövetett bűnöket elnézte türelme idején, hogy e mostani időben mutassa meg igazságát: mert ahogyan ő igaz, igazzá teszi azt is, aki Jézusban hisz. Hogyan lehetséges akkor a dicsekvés? Lehetetlenné vált. Milyen törvény által? A cselekedeteké által? Nem, hanem a hit „törvénye” által. Hiszen azt tartjuk, hogy hit által igazul meg az ember, a törvény cselekvésétől függetlenül. (Róm 3,20-28)*
- 📖 *Először is tudnod kell, hogy a Szentírás olyan könyv, amely minden más könyv bölcsességét bolondsággá teszi, mert egyik sem tanít az örök életről, ezt az egyet kivéve. (Luther Márton: Előszó a német Írások 1. kötetéhez)*
- 📖 *„Az egyház a szentek gyülekezete, amelyben az evangéliumot tisztán tanítják és a szentségeket helyesen szolgáltatják ki.” (Ágostai hitvallás)*
- 📖 *„A keresztség nem egyszerűen víz, hanem Isten parancsába foglalt, és Isten igéjével együtt használt víz.” (Kis Káté)*
- 📖 *„Nem szabad az úrvacsorát csak egy szín alatt kiszolgáltatnunk. Nincs szükségünk arra a magas tudományra, amely arra akar kioktatni bennünket, hogy egy szín alatt is annyi van, mint kettő alatt.” (Schmalkaldeni cikkek)*
- 📖 *„Hiszen, így mondja 1 Pt 2,9: »Ti azonban választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet vagytok.« Ezért mi keresztyének mindnyájan papok vagyunk. Akiket papnak nevezünk, azok közülünk kiválasztott szolgák, akik mindent a mi nevünkben kell tegyenek. A papság nem más, mint szolgálat. Ahogy 1Kor 4,1: »Úgy tekintsen minket minden ember, mint Krisztus szolgáit és Isten titkainak sáfárait.«” (Luther: Az egyház babiloni fogságáról)*
- 📖 *„A szabad akaratról azt tanítják: az emberi akaratnak van annyi szabadsága, hogy becsületos világi életet tudjon folytatni, és választani tudjon olyan dolgok közül, amelyek az értelem hatáskörébe tartoznak. De arra nincs ereje, hogy a Szentlélek nélkül megvalósítsa az Isten színe előtt érvényes vagy másképpen lelki igazságot.” (Ágostai hitvallás)*

17. Ismertesse az evangélikus egyház tanítását a gyónásról és a feloldozásról!

Egyházismeret témakör

18. Mutassa be egy kiválasztott evangélikus gyülekezet történetét, annak mai életét, helyét, szerepét az egyházban és a társadalomban!

19. Mutassa be a Magyarországi Evangélikus Egyház mai életét!

20. Mutassa be az egyházi esztendőt, az ünnepek liturgikus jellemzőit!

21. Mutassa be röviden, milyen felekezetek élnek ma Magyarországon, vázolja egymás közti kapcsolatukat!

Világvallások témakör

22. Mutassa be az iszlám vallás főbb jellemzőit és helyzetét a mai világban!

23. Beszéljen a hindu vallás rítusairól, ünnepeiről, megjelenési formáiról!

24. Mutassa be a buddhizmus eredetét, főbb jellemzőit!